

D E C I Z I E

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justițieîn componența
Președintele ședinței, judecător
JudecătoriiMaria Ghervas
Ion Druță
Luiza Gafton
Nicolae Craiu
Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel,

în cadrul procesului de insolvabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”,

la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2017, prin care cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel a fost respinsă,

A C O N S T A T A T:

La 26 noiembrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Accesorii Agro” a depus cerere introductivă prin care a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate în privința debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 1 decembrie 2014 a fost admisă spre examinare cererea introductivă.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2015 a fost intentat procesul de insolvabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului în privința Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, cu desemnarea în funcția de lichidator pe Purcel Viorel.

La 22 septembrie 2016 lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel a depus în instanța de insolvabilitate o cerere cu privire la

atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, în persoana fostului administrator/asociat unic Lupăcescu Pavel.

În motivarea pretențiilor a invocat că în cadrul ședinței Adunării creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” în proces de faliment din 20 octombrie 2015, la propunerea reprezentantului creditorului Inspectoratul Fiscal de Stat Sîngerei s-a hotărât de a atrage la răspundere subsidiară membrii organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” și anume pe Lupăcescu Pavel.

Lichidatorul a precizat că cuantumul creanțelor validate și incluse în tabelul definitiv al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” în proces de faliment simplificat constituie 1523315,83 lei.

Potrivit extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 28844 din 28 decembrie 2012 funcția de administrator al debitorului insolubil și asociat unic o deține Lupăcescu Pavel.

Prin notificarea administratorului provizoriu nr. 01/14 din 5 decembrie 2014 s-a adus la cunoștință membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” faptul admiterii spre examinare a cererii introductive, cu privire la intentarea procesului de insolabilitate, notificarea fiind recepționată la 11 decembrie 2014.

Purcel Viorel a mai specificat că prin notificarea nr. 01/15 din 2 martie 2015 lichidatorul a informat membrii organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” despre intentarea procesului de insolabilitate și dispunerea inițierii procedurii de faliment simplificat, solicitând transmiterea documentelor de evidență contabilă, notificarea fiind recepționată la 25 martie 2015, însă a fost ignorată de către debitor.

Întru executarea atribuțiilor sale, lichidatorul a înaintat cerere cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare față de debitor și cu privire la anunțarea în orientare a unităților de transport ce aparțin debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, aplicarea interdicției de a nu părăsi localitatea de reședință și hotarele RM față de reprezentantul organelor de conducere a debitorului.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 4 februarie 2016 s-a dispus anunțarea în orientare cu identificarea locului aflării și deplasarea la parcare specializată a unităților de transport de model Ford Tranzit, număr de înmatriculare SG AG 271 și modelul ZIL MMZ 554 M, număr de înmatriculare SG AH 618, ce aparțin debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, cu informarea lichidatorului și a instanței de insolabilitate. S-a dispus aplicarea măsurii de asigurare conducătorului și asociatului unic fondator al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” Lupăcescu Pavel și anume a interdicției de părăsire a țării RM.

Solicită lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, fostul administratorului/asociat unic Lupăcescu Pavel și încasarea din contul ultimului în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” în procedura falimentului simplificat, suma creanțelor conform tabelului de validare în mărime de 1523315,83 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2017, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil a fost respinsă (f.d. 175, 176-180).

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolabilitate a concluzionat că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator Lupăcescu Pavel a cunoscut despre creanțele creditorului Societatea cu Răspundere Limitată „Accesorii Agro” față de Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”.

Invocînd ilegalitate acestei hotărîri, la 28 noiembrie 2017 lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel a contestat cu recurs hotărîrea instanței de insolabilitate, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2017, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil să fie admisă.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de insolabilitate nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs reliefează prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează expres că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolabilității – hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Actele pricinii certifică faptul că hotărîrea contestată a fost pronunțată la 16 noiembrie 2017, iar recursul a fost declarat la 28 noiembrie 2017, astfel, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 12 februarie 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel întemeiat și urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele pricinii certifică faptul că prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 19 februarie 2015 a fost intentat procesul de insolabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului în privința Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, cu desemnarea în funcția de lichidator pe Purcel Viorel.

Ulterior, ca urmare a ședinței Adunării creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” în proces de faliment din 20 octombrie 2015, lichidatorul debitorului insolubil – Purcel Viorel la 22 septembrie 2016 a depus în instanța de insolabilitate o cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, în persoana fostului administratorului/asociat unic Lupăcescu Pavel.

Judecând cererea respectivă, Curtea de Apel Bălți prin hotărârea din 16 noiembrie 2017, a respins pretențiile înaintate de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, pe motiv că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator Lupăcescu Pavel a cunoscut despre creanțele creditorului Societatea cu Răspundere Limitată „Accesorii Agro” față de Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute la art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolabilității, pentru a depune cerere introductivă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, menționează că instanța de insolabilitate nu a cercetat sub toate aspectele circumstanțele cauzei, fapt ce atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs considera necesar de a reliefa prevederile art. 248, alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, potrivit cărora dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Instanța de recurs menționează faptul că insolabilitatea unei companii este acea stare a patrimoniului acesteia care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor scadente.

Prin urmare, potrivit prevederilor art. 10 alin. alin. (1) - (3) din Legea citată, intentarea unui proces de insolabilitate presupune existența unui temei. Temeiul general de intentare a unui proces de insolabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul

special de intentare a unui proces de insolabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil, iar în art. 14, alin. (1) din Legea insolabilității, legiuitorul a stabilit obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în situația în care există un temei stabili la art. 10.

Incapacitatea de plată a unei întreprinderi este un criteriu primordial – obligatoriu pentru organele de conducere a companiei, în sensul înaintării unei cereri introductive în instanța de insolabilitate.

Așadar, în principiu, competența generală la luarea deciziilor ce privesc societatea aparține administratorului/fondatorului. Acesta din urmă va putea evident să încheie și acte juridice în numele și pe seama societății, indiferent de importanța acestora: de conservare, de administrare sau de dispoziție.

Atunci când, din cauza caracterului excepțional al anumitor acte, legiuitorul a înțeles să stabilească derogări de la această regulă, instituind formalități suplimentare, a făcut acest lucru în mod expres, stabilind obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în cazul apariției incapacității de plată.

Prin urmare, Colegiul punctează faptul că instanța de insolabilitate a examinat superficial circumstanțele cauzei și argumentele invocate de către lichidatorul debitorului.

Or, fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Lupăcescu Pavel, cunoscând că întreprinderea se află în incapacitate de plată și este în imposibilitate de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditorii, cunoscând despre existența datoriei față de creditorii, contrar prevederilor legale, nu a depus din propria inițiativă cererea introductivă în termen de 30 de zile calendaristice din data constatării incapacității de plată a întreprinderii.

Instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de insolabilitate prin care a concluzionat că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Lupăcescu Pavel a cunoscut despre creanțele creditorilor și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute la art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolabilității, pentru a depune cerere introductivă.

În acest sens, de menționat că Lupăcescu Pavel nu a prezentat înscrisuri pertinente care să ateste faptul că la înregistrarea întreprinderii Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” și pe tot parcursul activității acesteia, administratorul a fost dus în eroare de către careva terțe persoane, despre faptul că Lupăcescu Pavel în calitate de administrator al întreprinderii nu a semnat contracte, facturi fiscale și că nu ar fi cunoscut despre situația financiară dificilă a întreprinderii.

Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art. 11, alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, societatea poate fi constituită de unul sau de mai mulți fondatori persoane fizice și/sau juridice cărora legea nu le interzice acest lucru, iar potrivit art. 44, alin. (1) din aceeași Lege, administratorul este obligat să prezinte neîntârziat, la cererea oricărui asociat, informații privind activitatea societății și să îi pună la dispoziție registrele contabile și alte documente ale societății.

Potrivit art. 72, alin. alin. (1) - (4) din Legea citată – administratorul este obligat să gestioneze societatea astfel încât scopurile, pentru care aceasta a fost constituită, să fie realizate cât mai eficient, este obligat să execute hotărârile adunării generale a asociaților și ale consiliului societății, este obligat să ia parte la adunările generale ale asociaților și la ședințele consiliului societății, este obligat să asigure ținerea contabilității societății, precum și a registrelor societății prevăzute de lege și de actul de constituire, și informează asociații cu privire la starea de lucruri și la gestiunea societății.

Astfel, administratorul este obligat prin lege de a gestiona eficient întreprinderea și a ține sub control toată activitatea companiei.

Colegiul remarcă o atitudine neadecvată și ilegală a organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, fapt ce generează temeiuri în sensul atragerii la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului.

Instanța de recurs menționează că în speță este prezent temeiul stabilit de legiuitor în art. 248 alin. (1), lit. h) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 – nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14.

Or, din actele pricinii se distinge cert faptul că fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” nu a înaintat cerere introductivă, iar inexistența activelor a fost stabilită de administratorul insolvenței.

Prin urmare, instanța de insolvență trebuie să trateze răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, ca o consecință a neexecutării obligațiilor de administrator al Societății cu Răspundere Limitată stabilite prin lege, în cazul din speță, nerespectarea de către fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” a obligației de a înainta cerere introductivă, în situația apariției incapacității de plată a întreprinderii.

Instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de insolvență prin care a concluzionat că în speță lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator a cunoscut despre creanțele creditorului Societatea cu Răspundere Limitată „Accesorii Agro” față de Societatea cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute de art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolvenței, pentru a depune cerere introductivă.

Or, în calitate sa de administrator al Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, Lupăcescu Pavel în baza statului societății avea dreptul și obligația de a urmări starea generală a companiei, ce ține de activele și pasivele întreprinderii.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanța de insolvență, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs punctează că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolvență, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolvență (alt judecător).

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel, a casa hotărârea instanței de insolvență, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Se admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel.

Se casează hotărârea Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2017, în cadrul procesului de insolvență intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO”, la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „CANAAAN-AGRO” – Purcel Viorel cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de insolvență – Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Ion Druță

Luiza Gafton

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea